

Tagasiside koostöövestlustest õppeasutuste pidajate ja koolijuhtidega

Haridus- ja Teadusministeerium viis märtsis-aprillis läbi koostöövestlused munitsipaalõppeasutuste pidajatega (haridusvaldkonna eest vastutava ametnikuga) ja õppeasutuste juhtidega.

Vestluste eesmärk oli arutada õppeasutuse pidaja ja juhiga, kuidas on eriolukord mõjutanud õppeasutuste tegevust; kuidas koolid on olukorraga toime tulnud ja millist toetust ning teavet oodatakse ministeeriumist. Eesmärk oli ka koondada parimat praktikat.

Haridus- ja Teadusministeerium tunnustab kõiki õppeasutuste pidajaid, koolijuhte ja lapsevanemaid, kelle panus ja pühendumus on aidanud kaasa õppekorralduse toimimisele eriolukorras ning distantsõppe vormis.

Koolide ja pidajate poolt välja toodud positiivsed näited.

Õpilaste, õpetajate ja lastevanemate digioskused on paranenud. Õpetajad on uue õppetöö vormiga harjumas ja iga päev aina enam katsetamas digitaalset vahendeid, sh ka need, kes enne pole neist palju pidanud. Õpetajate digioskused on arenenud – kes tegi endale Facebooki või Messengeri või kasutab rohkem arvutit ja erinevaid veebikeskkondi.

Aktiivselt kasutatakse veebikeskkondi, nt HITSA lehel olevaid õppekeskkondi. Zoomi kasutatakse üsna paljudes koolides nii tundide kui ka õpetajate koosolekute läbiviimiseks.

Tehakse tagasisideküsitlusi, et optimeerida õpilaste koduste tööde mahtu ja selgitada kitsaskohti. Jälgitakse, kuidas õpe kulgeb, küsitakse tagasisidet nii õpilastelt, lapsevanematelt kui ka õpetajatelt.

Kriisiolukord on meeskonnatööd toetanud. Ollakse omavahel rohkem kontaktis ja õpetajad jagavad omavahel kogemusi ning teavet palju rohkem, kui seda tavaõppe puhul tehti. Juhtimis- ja infovahetuse korraldus: üldiselt mitmeastmeline koostööformaad: juhtkond - õpetajate rühmad - õpetaja-õpilane-vanem, tähelepanu pööramine juhtimise ja teabevahetuse kõrval meeskonnatunde hoidmisele (nt kooli personali videokoosolekud, meeskondade koosolekud, videoklassijuhatajatunnid), informeerivad ja julgustavad kirjad. Lisaks toetusmeeskondade moodustamine koolides: haridustehnoloogiline nõustamine, HEV-õpilaste ja suhtlemise juhendamine kooli tasemel. Koolijuhtimises on palju oskuslikke näiteid, kuidas ebakindlas ja piiratud kontaktidega olukorras tagada koolide eesmärgipärane tegevus.

Kokkuvõtteks võib tuua välja, et koolid on tulnud õppetöö korraldamisega hästi toime.

Koolide ja pidajate poolt välja toodud probleemid, millega õppeasutused tegelevad.

Internetiühenduse tagamine.¹ Arvutite kättesaadavuse osas on üldjuhul lahendused leitud. Koolidest ja kohalikest omavalitsustelt saadud tagasiside osundab internetiühendusega seonduvatele probleemidele. Enim on probleeme internetilevi kvaliteediga, samuti andmesidemahu piirangutega. Osundatud on ka perede majanduslike võimaluste puudumist andmesideteenuse eest tasuda. Paljud kohalikud omavalitsused on nende probleemide lahendamiseks juba tegelenud, korraldades andmesideteenuse kättesaadavuse abivajajatele (ruuterid vms) või võimaldanud andmesidemahtude suurendamist.

Koolikohustust mittetäitvate õpilastega tegelemine.² Lapse ja -vanemaga ei saa kontakti ei õpetajad, klassikaaslased, lastekaitse ega kooli juhtkond. Koolides on õpilasi, kes pole kooliga mitme nädala jooksul ühenduses olnud.

Õpetajate töökoormuse jagamine. Tööpäev on palju pikem, tööde parandamine võtab rohkem aega. Nii õpetajate kui ka tugispetsialistide koormus on märkimisväärselt kasvanud, kuna

¹ Selles osas kogub ministeerium täiendavat teavet õppeasutustest.

² Selles osas kogub ministeerium täiendavat teavet õppeasutustest.

distantsõpe tähendab suuresti individuaalset juhendamist, tagasisidestamist ja toetamist, sh õpimotivatsiooni hoidmist.

E-õppematerjali kasutamine. E-kooli võimalused on piiratud, kuna see ei ole välja arendatud õpikeskkonnana, vaid infovahetamise keskkonnana, mistõttu õpetajad peavad otsima muid variante õppetöö korraldamiseks. OPIQ keskkonnas ei ole piisavalt materjali. E-koolikott ei ole aktiivselt kasutuses, eelistatud on muud keskkonnad.

Õpetajate ja vanemate vaimse tervise toetamine. Materiaalne ja tehniline pool ei ole enam niivõrd probleemiks, praegu on mured pigem psühholoogilised. Lapsevanemad vajavad mõistmist ja ärakuulamist, ka nõuandeid ja tuge lapse ja vanema vaheliste suhete hoidmiseks. Nii õpetajad kui õpilased ootavad pikisilmi kooli naasmist.

Eelarveliste ja töökorralduslike probleemidega tegelemine. Õpetajatele telefoni- / internetiarvete tasustamine jm. Seoses lastevanemate töökohtade kadumisega on tõusetunud uus probleem – kes maksab koduse interneti eest, kui vanematel pole võimalik teenuse eest tasuda. Õppekorralduse kõrval tegeldakse koolides palju sotsiaalküsimuste lahendamisega, nt toidu jagamine.

Soovituslikud juhised õppeasutustele eriolukorras toimetulekuks.

Hindamine ja eksamite korraldus.

HTMis on valminud seaduseelnõu, mis on edastatud Riigikogule, vt <https://www.hm.ee/et/uudised/seadusemuudatus-annab-voimaluse-korraldada-riigieksameid-paindlikult>.

Tänavune eksamiperiood, mis pidi algama aprilli lõpus, lükatakse eriolukorra tõttu edasi. Lõpueksamite uute aegade otsustamisel lähtutakse kahest võimalikust stsenaariumist. Juhul, kui eriolukord lõpeb 1. mail, on võimalik sooritada eksamid käesoleva õppeaasta jooksul ning arvestada ka sellega, et õpilastele tuleb tagada piisav ettevalmistusaeg.

Juhul, kui eriolukord lõpeb pärast 1. maid, otsustatakse lähtuvalt olukorrast, kas, millal ja mis mahus eksamid sooritatakse ning millised muudatused tuleb teha selleks, et õpilased saaksid kooli lõpetada. Muuhulgas on oluline tagada, et õpilased, kes sel õppeaastal eriolukorra tõttu eksameid sooritada ei saa, ei satuks järgmistel aastatel teiste lõpetajatega võrreldes ebavõrdsesse olukorda. Täna valitsuses heakskiidetud seadusemuudatus võimaldab lõpueksamite korraldust ja lõpetamistingimusi puudutavaid otsuseid teha vastavalt vajadusele ja olukorra muutumisele.

Teine seadusemuudatus puudutab õpilaste hindamist eriolukorra perioodil. Distantsõppega paremaks kohanemiseks on koolidel soovitatud numbrilise hindamise asemel kasutada pigem kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. Seadusemuudatusega luuakse kõigis põhikooliastmetes ja gümnaasiumis võimalus kasutada kooli õppekava alusel eriolukorra perioodil õppetöö hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, mida ei pea viiepalliskaalasse teisendama. Selle alusel saavad koolid eriolukorra ajal antud kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid kasutada ka kokkuvõtvas hindamises ehk veerandi-, poolaasta-, kursuse- ja aastahinnete väljapanemisel.

Õpilaste, sh HEV-õpilaste toetamine.

Lisatuge vajavatele õpilastele koduõppe korraldamise teemal annavad koolidele nõu Rajaleidja juhid. Lisaks on SA Innove kodulehel kättesaadavad info, nõuanded ja materjalid nii õpetajatele, koolilastele kui ka lapsevanematele (innove.ee). Kiiret nõu pakuvad Rajaleidja e-nõustajad, kellega saab suhelda tööpäeviti kell 9–17 Rajaleidja koduleheküljel avanevas vestlusaknas.

„Soovitused hariduslike erivajadustega õpilaste õppetöö korraldamiseks“, https://www.hm.ee/sites/default/files/200327_htm_eriolukorra_sovitus_hev_opilased_som.pdf.

Live-koolitused „Kuidas tõhusalt õppida?“, <https://www.hm.ee/et/uudised/neljapaeval-algavad-iganadalased-live-koolitunnid-oppimisest-ja-opetamisest>
[Juhised sotsiaalteenuste ja lastekaitsetöö korraldamiseks.](#)

Lisaks viib HTM läbi iganädalast küsitlust kohalikes omavalitsustes, et selgitada välja õppetöö keskmes olevate õpilaste arv. Vastavalt andmekorje tulemustele hindame, kas ja milliseid sekkumismeetmeid on vaja, et ennetada distantsõppes keskmes olevate laste ja noorte mahajäämist, õpiraskusi ning haridustee katkestamist.

Kriisilukorrast väljatulemine. Oodatakse juhiseid, soovitusi ajaks, kui on aeg taas tavaõppele üle minna – õpilaste kohanemine; õpilaste kokkuvõttev hindamine; kuidas toimida, kui õpilane pole saavutanud vajalikke õpitulemusi – klassi kordama jätmine, täiendav õppetöö suvel jne.

Õpieesmärkide saavutamisel peab õpetaja arvestama sellega, et õpilased, õpiharjumused, iseseisva töö võimekus ja lapsevanemate võimalused on erinevad. Õpitu omandamisel ei ole edukuse näitajaks see, kui kiiresti asjad tehtud saavad, vaid kas õpitud on aru saadud, meelde jäetud ja kas seda osatakse tulevikus kasutada. Kuna õpetaja peab jälgima õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandama õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi, siis sellele tuleb koolis ka tähelepanu pöörata.

Soovitused ja juhised avaldame ministeeriumi veebilehel <https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusametitele>.

Infoliikumine. Peale VV pressikonverentsi oodatakse infot esimesel võimalusel, et see siis edastada kooliperele. Kui info saabub alles õhtul, siis ei jõua seda samal päeval enam kooliperele laiali saata, aga mõnikord on vaja teha kiireid otsuseid. HTMi otsused võiksid olla kodulehe esilehel, kõigile kohe näha.

Operatiivset infot avaldatakse ministeeriumi veebilehel <https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusametitele>.

Küsimuste korral saab pöörduda info@hm.ee või telefonitsi numbritel 56 900 340 või 56 900 353.

Eelarve, töötasustamine, palgakorraldus.

Eriolukorra tingimustes on mitmed kohalikud omavalitsused kaalumas muudatusi haridusametite töö- ja palgakorralduses. Haridus- ja Teadusministeerium ning Rahandusministeerium on koostanud juhendmaterjali, milles on lähtutud kohalike omavalitsuste ja kodanike pöördumistest. Rahandusministeeriumi soovitus on mitte asuda ettearvatavalt töötajate palku ja selleks aastaks kavandatud investeeringuid kärpima. Kohalike omavalitsuste tugeva finantsbaasi ja riigi lisameetmete koostamisel on omavalitsustel võimekus säilitada oma töötajate palk käesoleval aastal. Üldhariduskooli õpetaja töötasu vähendamine ei ole lubatud.

„Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Rahandusministeeriumi juhendmaterjal haridusametite töö- ja palgakorraldusest eriolukorras“, https://www.hm.ee/sites/default/files/2020.04.02_htm_ja_ram_kov_juhendmaterjal_tootasud.pdf

Tagasisidestamise võimaluste loomine e-õpikeskkondades. Olemasolevates e-keskkondades on rohkem mõeldud, mida õppida, pisut ka seda, kuidas, kuid tagasisidestamisele distantsõppe tingimustes on vähe mõeldud. See on õpetajal tänases olukorras üks ajamahukamaid tegevusi.

Õpikeskkondade E-koolikott, Opiq ja Foxcademy kasutamise kohta saab abi: E-koolikott: e-koolikott@hitsa.ee, 53 703 898; Opiq: info@starcloud.ee, 53 237 793; Foxcademy: info@foxcademy.com, 56 478 884.

Vaimse tervise toetamine. Tagada õpetajatele ja koolijuhtidele võimalus suhelda vajadusel psühholoogiga. Eriolukorra kestmisel sama ka lastevanematele.

Kiiret nõu pakuvad Rajaleidja e-nõustajad, kellega saab suhelda tööpäeviti kell 9–17 Rajaleidja koduleheküljel all paremas nurgas avanevas vestlusaknas: www.rajaleidja.ee. Emotsionaalse toe saamiseks saab kriisi ajal helistada ka numbril 1247.

Koroonast tingitud segaduse ja muredega toimetuleku soovitusi leiab ka veebilehelt <https://peaasi.ee/>.

Lisaks nõuanded distantsõppe korraldamiseks

Info, nõuanded ja materjalid õpetajatele distantsõppe korraldamiseks, <https://www.innove.ee/blogi/info-nouanded-ja-materjalid-opetajatele-distantsoppe-korraldamiseks/>.

10 nõuannet õpetajale ja lapsevanemale distantsõppega toimetulekuks, <https://www.innove.ee/uudis/uued-videod-10-nouannet-opetajale-ja-lapsevanemale-distantsoppega-toimetulekuks/>
<https://www.innove.ee/uudis/rajaleidja-keskused-on-ajutiselt-suletud-noustamine-jatkub-kaugtoona/>

Tänaväärset nõu ja abi saab kolleegidelt. Facebookis on loodud mitmeid gruppe koduõppe toetamiseks: koduõpe tehnoloogia abil; uurimuslik õpe kodus; vene õppekeelega koolid; klassiõpetajad; eesti keel ja kirjandus; eesti keel teise keelena; keelekümblusõpetajate võrgustik; saksa keel; inglise keel; vene keel võõrkeelena; matemaatika; ajalugu ja ühiskonnaõpetus; loodusained; geograafia; bioloogia; IKT ja muusika hariduses; kehaline kasvatus; sotsiaalpedagoogid; kunst; käsitöö, kodundus, tehnoloogia; pilliõpe; kodune kaugõpe HEV-lastele; kodune kaugõpe (vanematele).

Info, juhendid, nõuanded koolidele koduse õppe korraldamiseks: www.hitsa.ee -> E-koduõppe KKK

Koolid jagavad iseseisva õppe kogemusi, <https://www.hitsa.ee/uudised-1/koolid-jagavad-iseseisva-oppe-kogemusi>.

Korduma kipuvad küsimused, <https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusasutustele>.

Koostöövestlusi läbi viies oli mitmete õppeasutustega kontakti loomine keeruline, kuna ükski kooli veebilehel olev telefoninumber ei vastanud, seetõttu juhime õppeasutuste tähelepanu vajadusele viidata kooli veebilehel telefoninumbriks, miskaudu saab kooliga kontakti ka siis, kui tavapärasest õppetööd ei viida läbi kooli ruumides.

Täname kõiki õppeasutuste pidajaid, koolijuhte, õpetajaid ja lapsevanemaid, tänu kellele on koolides tagatud õppetöö toimimine ka eriolukorras. Küsimuste ja probleemide puhul palume võtta julgelt ühendust meie piirkonna ekspertidega, kelle kontaktid leiate ministeeriumi veebilehelt.